

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (HE 61/2023 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Joni Rehunen, sosiaali- ja terveysministeriö
- johtaja Karo Nukarinen, Työllisyysrahasto

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- Kansaneläkelaitos
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- STTK ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry

Valiokunta on saanut ilmoitukset, ei huomautettavaa:

- Akava ry
- Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia.

Esityksessä ehdotetaan vahvistettavaksi vuoden 2024 työttömyysvakuutusmaksut. Työttömyysvakuutusmaksujen määrää ehdotetaan merkittävästi alennettavaksi.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,79 prosenttia palkasta ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksu 0,27 prosenttia palkasta palkkasumman 2 337 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,09 prosenttia palkasta. Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu

Valiokunnan mietintö StVM 5/2023 vp

olisi 0,43 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu 0,27 prosenttia palkasta.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,27 prosenttia liikelaitoksen liiketoiminnasta maksamien palkkojen määrästä palkkasumman 2 337 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,65 prosenttia palkasta. Yliopiston työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,27 prosenttia palkasta palkkasumman 2 337 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,71 prosenttia palkasta.

Ostavastuumaksun palkkasummarajoja ehdotetaan muutettaviksi siten, että täysimääräinen omavastuumaksu perittäisiin yrityksiltä, joiden palkkasumma olisi vähintään 37 392 000 euroa. Omavastuumaksua ei perittäisi yrityksiltä, joiden palkkasumma olisi enintään 2 337 000 euroa.

Muutosturvamaksun maksuvelvollisuuteen liittyviä palkkasummarajoja ehdotetaan tarkistettaviksi vastaamaan vuoden 2023 palkkakerrointa.

Esitys liittyy valtion vuoden 2024 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Esityksessä ehdotetaan vahvistettavaksi työttömyysvakuutusmaksut vuodelle 2024. Maksuja ehdotetaan alennettavaksi edellisen vuoden tasosta. Ehdotuksessa on otettu huomioon ennusteet talouden ja työllisyyden kehityksestä, Työllisyysrahaston suhdannepuskurin muutokset sekä hallituksen vuodelle 2024 esittämät muutokset työttömyysturvaan ja aikuiskoulutustukeen.

Ehdotuksen mukaan vuonna 2024 palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,79 prosenttia palkasta, mikä on 0,71 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2023. Vuonna 2024 työnantajan maksu on ehdotuksen mukaan 0,27 prosenttia palkasta palkkasumman 2 337 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,09 prosenttia. Tällöin työnantajan keskimääräinen maksu on vuonna 2024 arviolta 0,82 prosenttia palkasta, mikä on 0,72 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2023.

Vastaava suhteellinen muutos ehdotetaan tehtäväksi myös yrityksen osaomistajien, valtion liikelaitosten ja yliopistojen työttömyysvakuutusmaksujen määriin.

Esityksessä ehdotetaan myös korotettavaksi omavastuumaksussa sovellettavat palkkasummarajat työttömyysvakuutusmaksun palkkasummarajaa vastaavasti vuoden 2023 palkkakertoimella. Lisäksi täydeksi muutosturvamaksukertoimeksi vuodelle 2024 ehdotetaan asetettavaksi 2,9, mikä vastaa vuoden 2023 kerrointa.

Hallituksen esityksen ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä perusteltuna ja puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Valiokunnan mietintö StVM 5/2023 vp

Myönteisen työllisyyskehityksen vuoksi Työllisyysrahaston tuloksen arvioidaan olevan kuluva-
na vuonna noin 810 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Ehdotetuilla maksuprosenteilla Työllisyysra-
haston vuosituloksen arvioidaan olevan valtiovarainministeriön talousennusteen mukaan 288
miljoonaa euroa alijäämäinen vuonna 2024. Kansantalouden suhdannevaihteluista johtuvia työt-
tömyysvakuutusmaksujen muutoksia tasataan suhdannepuskurilla, jossa arvioidaan olevan varo-
ja valtiovarainministeriön ennusteen mukaan vuoden 2023 lopussa 2 068 miljoonaa euroa ja vuo-
den 2024 lopussa 1 779 miljoonaa euroa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 61/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 27.10.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Krista Kiuru sd
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Kim Berg sd
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Terhi Koulumies kok
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ville Merinen sd
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Anne Rintamäki ps
jäsen Päivi Räsänen kd
jäsen Pia Sillanpää ps
jäsen Oskari Valtola kok
jäsen Henrik Wickström r
Noora Fagerström kok (osittain)

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen